

**Deputat în Parlamentul
Republicii Moldova**

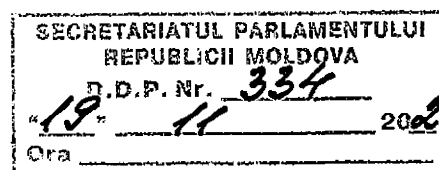
**Biroului Permanent
al Parlamentului Republicii Moldova**

În conformitate cu prevederile articolului 73 din Constituția Republicii Moldova și articolului 47 din Regulamentul Parlamentului adoptat prin Legea nr.797/1996, se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă, proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (organizarea și funcționarea serviciilor alternative de îngrijire a copiilor)

Anexe:

- 1. Proiectul de lege –2 file;*
- 2. Nota de fundamentare –6 file;*

Marina MOROZOVA
Deputată în Parlament

LEGE

**pentru modificarea unor acte normative
(organizarea și funcționarea serviciilor
alternative de îngrijire a copiilor)**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Legea nr. 93/1998 cu privire la patenta de întreprinzător (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr. 72–73, art. 485), se modifică după cum urmează:

1. La art. 3, alin. 6⁵ se abrogă.

2. La art. 4

alin. 3² se completează la sfârșitul frazei cu cuvintele „și certificatul privind deținerea capacității psihice corespunzătoare pentru practicarea activități sociale și profesionale cu responsabilitate sporită.”

alin. 3³ va avea următorul cuprins:

„La cererea de eliberare a patentei pentru desfășurarea activității prevăzute la poziția 2.53 din anexă, solicitantul anexează copia de pe diplomă sau de pe alt act privind studiile ce confirmă nivelul de calificare necesar desfășurării genului de activitate respectiv, cazierul judiciar și cel contravențional, declarația pe proprie răspundere că nu este decăzut din drepturile părintești prin hotărâre definitivă a instanței de judecată, declarația pe proprie răspundere că nu locuiește împreună cu persoane care au fost condamnate pentru săvârșirea cu intenție a unei infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei, contra familiei și copiilor, privind viața sexuală, contra libertății, cinstei și demnității persoanei, concluzia medicală pentru admiterea la serviciul de îngrijire a copilului, eliberată de medicul de familie conform formularului aprobat de Ministerul Sănătății, certificatul privind deținerea capacității psihice corespunzătoare pentru practicarea activității sociale și profesionale cu responsabilitate sporită, copia de pe extrasul din registrul bunurilor imobile sau, după caz, actului juridic ce atestă dreptul de folosință legală a imobilului cu destinație locativă care va fi folosit în cadrul activității respective.”

Art. II. – Legea nr. 367/2022 cu privire la serviciile alternative de îngrijire a copiilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, nr. 45-48 art. 85), se modifică după cum urmează:

1. La art. 5 alin. (5), după sintagma „îngrijitorului/îngrijitoarei” se completează cu textul „sau într-un alt spațiu cu destinație locativă.”

2. La art. 6 alin. (3), va avea următorul cuprins:

Serviciile de îngrijire a copiilor propriu-zise se îndeplinesc de „îngrijitor/îngrijitoare” la tipurile de servicii alternative specificate în art. 5 alin. (1) lit. b) și c), iar în cazul serviciilor organizate de angajator la locul de muncă, acestea pot fi îndeplinite și de către personalul de suport, după caz”.

3. La art. 7 alin. (3), după textul „îngrijitor/îngrijitoare.” se completează cu textul „iar în cazul serviciilor organizate de angajator la locul de muncă, acestea pot fi îndeplinite și de către personalul de suport, după caz”.

4. La art. 10, alin. (1) va avea următorul cuprins:

„Pentru înregistrarea în calitate de prestator de serviciu, solicitantul/solicitantă informează autoritatea responsabilă despre inițierea serviciului indicând, după caz, tipul serviciului, numărul și data ordinului intern al angajatorului privind înființarea serviciilor alternative de îngrijire a copiilor, locul desfășurării serviciilor de îngrijire, seria și numărul patentei de întreprinzător, numărul și data înștiințării de accept de la Agenția Națională pentru Sănătate Publică, datele de contact, precum și alte date relevante activității respective solicitate de autoritatea responsabilă.”

alin. (9) se abrogă

5. La art. 14 alin. (3) lit. b), după cuvintele „încheierea unui” se completează cu cuvintele „contract civil sau”

6. Articolul 30, alineatul (6) se abrogă.

Art. III. – (1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial.

(2) Guvernul, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi, va aduce actele sale normative în concordanță cu dispozițiile acesteia.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul de lege proiectul de lege modificarea unor acte normative (organizarea și funcționarea serviciilor alternative de îngrijire a copiilor)

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Prezentul proiect de lege a fost elaborat de către deputata Parlamentului Republicii Moldova – Marina Morozova

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Acest proiect de lege va consolida cadrul legal cu privire la organizarea și activitatea îngrijitorilor/îngrijitoarelor care prestează servicii alternative de îngrijire a copiilor cu vârsta de la 0 până la 3 ani, în bază de patentă. Reamintim că întru diversificarea serviciilor de îngrijire pentru copii, Parlamentul a adoptat Legea nr. 367/2022 cu privire la serviciile alternative de îngrijire a copiilor, care stabilește cadrul normativ de creare, organizare și funcționare a serviciilor alternative de îngrijire a copiilor cu vârsta de la 0 până la 3 ani, precum și anumite particularități ale regimului juridic privind inițierea și desfășurarea acestor activități pe teritoriul Republicii Moldova.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Această schimbare, prevăzută atât în art. 3 alin. (65) din Legea cu privire la patenta de întreprinzător, cât și în art. 30 alin. (6) din Legea nr. 367/2022 despre serviciile alternative de îngrijire a copilului, stabilește că după 31 decembrie 2024, activitatea de îngrijitor/îngrijitoare calificat/ă se va organiza sub formă de activitate independentă, conform reglementărilor Ministerului Economiei. Este important de menționat că, în prezent, legislația privind activitatea independentă nu include specific domeniul serviciilor alternative de îngrijire a copiilor. Conform Codului Fiscal al Republicii Moldova, în Capitolul 102, activitatea independentă este definită și se aplică numai pentru sectorul comerțului cu amănuntul, excluzând produsele supuse accizelor. Această situație denotă o zonă neacoperită de legislație, care necesită un anumit grad de precauție în contextul modificărilor expuse. Procesul de tranziție de la regimul de patentă la activitatea independentă, în special pentru comercianții cu amănuntul, a fost unul îndelungat și complex, început încă din 2017. Acest proces a fost gestionat într-un mod transparent, cu stabilirea unor mecanisme clare de aplicare și susținut prin măsuri de sprijin pentru a facilita adaptarea întreprinzătorilor. În special,

întreprinzătorii care dețineau patente pentru comerțul cu amănuntul la sfârșitul anului 2022 au beneficiat de compensații pentru anumite cheltuieli legate de trecerea la activitatea independentă.

Procesul de implementare a serviciilor alternative de îngrijire a copiilor se confruntă cu provocări semnificative.

Un element central în acest context îl reprezintă pachetul de acte normative adoptate pentru reglementarea integrală a acestei activități. Deși Legea nr. 367/2022 privind serviciile alternative de îngrijire a copiilor este în vigoare de doi ani, aceasta a început să capete un caracter practic abia odată cu adoptarea Hotărârea Guvernului nr. 572/2023 pentru aprobarea Regulamentelor cu privire la organizarea și funcționarea serviciilor alternative de îngrijire a copiilor. Acest act normativ, care detaliază regulamentele pentru organizarea și funcționarea acestor servicii, a intrat în vigoare la 14.09.2023, lăsând efectiv un interval scurt pentru aplicarea sa. Astfel, momentan, ne aflăm într-o perioadă scurtă de implementare, după care se impune o tranziție către o nouă formă economică de activitate. Această schimbare se face fără o perioadă adecvată de tranziție și, cel mai important, fără a fi testat corespunzător în prealabil mecanismul actual stabilit de lege. Mai mult, acest interval nu permite evaluarea efectivă și practică a primelor servicii alternative înregistrate și funcționale. Tranziția de la patentă la activitatea independentă implică modificări substanțiale nu doar în Codul Fiscal, ci și în Legea nr. 367/2022 și în Hotărârea de Guvern corespunzătoare menționată supra. Acest proces de modificare nu se limitează doar la aspectele fiscale, ci necesită o reevaluare și adaptare completă a cadrului legislativ care guvernează serviciile de îngrijire alternativă a copiilor.

O altă problemă majoră a fost confruntarea solicitanților cu anumite confuzii legate de tipul certificatului medical necesar de a fi prezentat pentru obținerea patentei, specificat în Legea nr. 93/1998 cu privire la patenta de întreprinzător. Astfel în baza generalizată a practicii fiscale, s-a făcut referire la formularul 086/e, stipulat de Ordinul Ministrei Sănătății nr. 1013 din 16 decembrie 2016, ceea ce probabil a generat dezacordul cu emiterea în acest scop anume a acestui formular, din partea anumitor instituții medico-sanitare publice din teritoriu. Această discrepanță a necesitat intervenția pentru clarificarea statutului legal al formularului 086/e și asigurarea unei practici uniforme în obținerea patentei.

Concomitent, au fost adresate solicitări către Serviciul Fiscal de Stat pentru a revizui informațiile transmise privind calificările necesare în domeniul îngrijirii copiilor, subliniind că până la 17.05.2025, exigența principală va fi deținerea nivelului 3 al Cadrului național al calificărilor. Atât entitățile guvernamentale, cât și cele private ar putea avea nevoie de timp pentru a se adapta la noile cerințe legale și pentru a se asigura că sunt conforme cu acestea. Acordarea unui termen mai lung de

desfășurare a activității respective ar presupune oferirea timpului necesar pentru a implementa schimbările necesare și pentru a evita posibilele probleme de conformitate. O altă barieră a constituit procesul de pregătire a documentelor necesare pentru notificarea ANSP, pentru care a fost necesar discuții și intervenții pentru clarifica procesul de obținere a analizelor și de notificare.

Pentru a depăși aceste provocări, este esențială alocarea unei perioade suplimentare pentru monitorizarea implementării legislației relevante și pentru a identifica barierele în organizarea și funcționarea serviciilor alternative de îngrijire.

Acest domeniu nou în Republica Moldova necesită o abordare precaută și progresivă, care să permită ajustări bazate pe feedback-ul și experiența practică acumulată de diferiți actori implicați în acest proces. Prin urmare, o perioadă de monitorizare și evaluare continuă este crucială pentru a asigura organizarea și funcționarea conformă a serviciilor de îngrijire a copiilor, într-un mod care să îndeplinească atât prevederile legale, cât și nevoile familiilor cu copii din Republica Moldova.

Programul Național de Extindere a Serviciilor de Îngrijire a Copiilor a reușit să consolideze eforturile partenerilor de dezvoltare, marcând un pas important spre îmbunătățirea sistemului de îngrijire alternativă în Republica Moldova. În anul 2024, un număr semnificativ de parteneri de dezvoltare și-au concentrat eforturile în investiții pentru deschiderea serviciilor alternative de îngrijire a copiilor. Procesul efectiv de lansare a acestor servicii a demarat la sfârșitul anului 2023, însă au fost înregistrate multiple bariere și întârzieri în primele luni din 2024, cauzate în principal de neclarități legislative și de proceduri administrative complexe.

Până în prezent, au fost deschise 1 serviciu alternativ creat de angajator la locul de muncă, 16 servicii alternative de tip familial. Cu toate acestea, resursele financiare considerabile investite nu sunt complet justificate, întrucât tot ceea ce s-a realizat în 2024 se referă practic la doar câteva luni de funcționare a acestor servicii. Din monitorizarea procesului de deschidere a creșelor de tip familial sau a serviciilor alternative create de angajatori, s-a constatat că durata medie a acestuia este de aproximativ patru luni, cu condiția ca solicitanții să beneficieze de sprijinul consultanților specializați și de intervențiile autorităților publice, acolo unde este necesară informarea și clarificarea responsabilităților angajaților din instituțiile relevante.

Anul 2024 a fost, astfel, primul an de implementare efectivă a cadrului legal în acest domeniu, cu alocarea unor resurse substanțiale. Cu toate acestea, există o incertitudine considerabilă cu privire la modul în care aceste servicii vor funcționa începând cu 1 ianuarie 2025, întrucât, deși în lege este prevăzută tranziția de la activitatea pe bază de patentă la activitatea independentă, cadrul normativ necesar pentru această tranziție nu a fost încă modificat și implementat. Ținând cont de

provocările întâmpinate în procesul de implementare a legislației privind serviciile alternative de îngrijire a copiilor, precum și de necesitatea de a testa și evalua în mod efectiv aceste servicii în practică, se conturează necesitatea **de a abroga limitările privind valabilitatea patentei pentru îngrijitorii/îngrijitoarele care prestează serviciile alternative de îngrijire a copiilor cu vârsta de până la 3 ani, până la identificarea unei soluții viabile și asigurarea unei tranziții eficiente.** Această măsură va oferi oportunitatea de a acumula o experiență suficientă asupra serviciilor alternative înregistrate și funcționale pe parcursul unui an întreg, înainte de a proceda la o evaluare detaliată ex-post de impact și ex-post juridice a legislației actuale relevante. Această modificare va permite experților din domeniu, legiuitorului și nemijlocit îngrijitorilor/îngrijitoarelor, să beneficieze de timpul necesar pentru a identifica orice dificultăți sau lacune în cadrul legislativ și de implementare, permițând totodată să aplice ajustările necesare pe baza unor date concrete și a feedback-ului primit din teren. De asemenea, aceasta va contribui la stabilirea unui cadru legal mai stabil și predictibil pentru furnizorii de servicii alternative de îngrijire a copiilor, încurajând astfel dezvoltarea și diversificarea acestor servicii esențiale pentru familiile din Republica Moldova.

Totodată, după finalizarea procesului de pilotare, s-a constatat necesitatea efectuării unor ajustări esențiale pentru a optimiza implementarea serviciilor alternative de îngrijire. Printre modificările propuse se numără extinderea tipurilor de acte juridice care pot atesta dreptul de folosință asupra spațiilor locative utilizate, cum ar fi comodatul, leasingul imobiliar sau uzufructul, pentru a facilita desfășurarea activității în locații în care solicitantul nu este proprietar. De asemenea, deși *Certificatul privind capacitatea psihică de a practica activități sociale și profesionale cu responsabilitate sporită* este prevăzut în Legea nr. 367/2022 și în Hotărârea de Guvern nr. 572/2023, acesta nu este inclus în Legea cu privire la patenta de întreprinzător (Legea nr. 93/1998). Includerea acestui certificat în lista documentelor necesare pentru obținerea patentei de întreprinzător este esențială pentru a armoniza cerințele legale și pentru a asigura un cadru coerent și sigur în prestarea serviciilor de îngrijire individualizată și de tip familial. Această măsură va garanta că persoanele care oferă astfel de servicii îndeplinesc standardele de responsabilitate necesare în acest domeniu sensibil. Aceste ajustări propuse

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de act normativ vizează:

Modificări propuse în Legea nr. 93/1998 cu privire la patenta de întreprinzător:

- Art. 3, alin. (65) se abrogă, eliminând astfel posibilitatea desfășurării activităților de îngrijire individualizată și de tip familial pe bază de patentă după 31 decembrie 2024, pentru a alinia legislația la tranziția către activitatea independentă.

- Includerea Certificatului privind capacitatea psihică de a practica activități sociale și profesionale cu responsabilitate sporită, conform Formularului nr. 091/e în lista documentelor necesare pentru obținerea patentei pentru serviciile alternative de îngrijire individualizată și cele de tip familial. Această modificare este necesară pentru a armoniza cerințele legale cu prevederile existente în Legea nr. 367/2022 și Hotărârea de Guvern corespunzătoare.

Modificări propuse în Legea nr. 367/2022 cu privire la serviciile alternative de îngrijire a copiilor:

- Art. 5, alin. (5) se completează cu textul „sau într-un alt spațiu cu destinație locativă”, pentru a permite desfășurarea activității de îngrijire în spații locative folosite legal pe baza altor acte juridice, precum comodatul, leasingul imobiliar sau uzufructul, facilitând accesul la spații diverse pentru desfășurarea activității.

- La art. 6, alin. (3) și art. 7, alin. (3), se adaugă prevederea ca, în cazul serviciilor organizate de angajator la locul de muncă, sarcinile să poată fi îndeplinite și de personalul de suport (un alt îngrijitor sau personal de îngrijire a copiilor), pentru a asigura flexibilitate în organizarea acestor servicii.

- Art. 10, alin. (1) se modifică pentru a simplifica procedura de înregistrare a prestatorilor de servicii de îngrijire, limitând cerințele la o simplă informare a Ministerului Muncii și Protecției Sociale prin platforma online serviciialternative.gov.md. Această ajustare elimină redundanțele și birocrația, evitând dublarea documentației solicitate pentru înregistrare cu cea necesară pentru obținerea patentei și eficientizând astfel procesul de înregistrare în conformitate cu practica actuală.

- La art. 14, alin. (3), lit. b), se introduce permisiunea de încheiere a unui contract civil pentru furnizorii de servicii de îngrijire alternativă, oferind flexibilitate în relațiile contractuale și adaptându-le la specificul acestei activități.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Prezentul proiect nu implică cheltuieli financiare suplimentare din contul bugetului de stat.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională nu sunt.
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE nu sunt.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul de lege urmează a fi plasat pe pagina web a Parlamentului, compartimentul „Procesul legislativ”, directoriul „Proiecte de acte normative”.
7. Concluziile expertizelor
În temeiul art. 36 și 37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul va fi supus expertizei anticorupție și juridice.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Aprobarea proiectului de lege respectiv implică operarea anumitor modificări și completări în actele normative în vigoare din domeniu.
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
Vor fi necesare măsuri de organizare și implementare a opțiunilor incluse pentru a atinge obiectivele stabilite. Principale autorități implicate vor fi Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Finanțelor, Agenția Națională pentru Sănătate Publică și serviciul Fiscal de Stat.

 Marina MOROZOVA
Deputată